

КИЇВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ БОРИСА ГРІНЧЕНКА

ЗАТВЕРДЖЕНО

Рішення Вченої ради Університету
від 09.06.2021 протокол № 5

введено в дію наказом ректора
від 09.06.2021 № 406

**Методичні рекомендації
з розроблення та оновлення освітніх програм**

(нова редакція)

Київ – 2021

1. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

1.1 Методичні рекомендації з розроблення та оновлення освітніх програм (далі – Рекомендації) створені з метою встановлення єдиних норм та правил до структури, змісту та оформлення освітніх програм підготовки фахівців за освітніми ступенями бакалавра, магістра, доктора філософії, визначення алгоритмів їх розроблення, перегляду та оновлення.

1.2 Рекомендації враховують вимоги Закону України «Про вищу освіту», розроблені з урахуванням Методичних рекомендацій щодо розроблення стандартів вищої освіти, затверджених наказом Міністерства освіти і науки України від 01.12.2016 р. № 600 (у редакції наказу Міністерства освіти і науки України від 30.04.2020 р. №584), Довідника користувача ЄКТС та Стандартів і рекомендацій щодо забезпечення якості в Європейському просторі вищої освіти (ESG), відповідають законодавству та нормативній базі забезпечення якості освітньої діяльності в Україні.

1.3 Рекомендації призначені для використання структурними підрозділами Київського університету імені Бориса Грінченка (далі – Університет), що є розробниками освітніх програм та відповідають за їх реалізацію, перегляд, внесення змін та оновлення.

2. РОЗРОБЛЕННЯ, ВПРОВАДЖЕННЯ ТА РЕАЛІЗАЦІЯ ОСВІТНІХ ПРОГРАМ

2.1. Відповідно до п. 17 частини першої ст. 1 Закону України «Про вищу освіту» **освітня** (освітньо-професійна, освітньо-наукова чи освітньо-творча) **програма** – єдиний комплекс освітніх компонентів (навчальних дисциплін, індивідуальних завдань, практик, контрольних заходів тощо), спрямованих на досягнення передбачених такою програмою результатів навчання, що дає право на отримання визначеної освітньої або освітньої та професійної (професійних) кваліфікації (кваліфікацій). Освітня програма може визначати єдину в її межах спеціалізацію або не передбачати спеціалізації.

2.2. Відповідно до п. 5, 6 ст. 9 Закону України «Про вищу освіту» Університет самостійно розробляє і затверджує освітні програми з урахуванням вимог до відповідного рівня вищої освіти, встановлених законодавством та стандартами вищої освіти. Освітні програми, що передбачають присвоєння професійних кваліфікацій, мають забезпечувати виконання вимог відповідних професійних стандартів (за наявності), якщо інше не передбачено законодавством.

2.3. Відповідно до п. 1 ст. 9¹ Закону України «Про вищу освіту» освітня програма повинна містити: перелік освітніх компонентів; їх логічну послідовність; вимоги до рівня освіти осіб, які можуть розпочати навчання за цією програмою; кількість кредитів ЄКТС, необхідних для виконання цієї

програми, а також очікувані програмні результати навчання (компетентності), якими повинен оволодіти здобувач вищої освіти.

2.4. Університет, відповідно до п. 5 ст. 10 Закону України «Про вищу освіту» розробляє навчальний план, що визначає перелік та обсяг освітніх компонентів у кредитах ЄКТС, їх логічну послідовність, форми організації освітнього процесу, види та обсяг навчальних занять, графік навчального процесу, форми поточного і підсумкового контролю, що забезпечують досягнення здобувачем відповідного ступеня вищої освіти програмних результатів навчання.

2.5. Розроблення, впровадження та реалізацію освітньої програми і навчального плану здійснюють відповідні робочі групи.

2.6. Робоча група – визначена наказом ректора Університету група науково-педагогічних та/або наукових працівників, які відповідальні за започаткування освітньої діяльності за спеціальністю (освітньою програмою) на певному рівні вищої освіти, і відповідають кваліфікаційним вимогам, визначеним Ліцензійними умовами провадження освітньої діяльності.

Робочу групу очолює її керівник - відповідальний за розроблення та реалізацію освітньої програми.

Робоча група формується з числа висококваліфікованих науково-педагогічних працівників випускової кафедри та організаційно підпорядковується завідувачу кафедри. До складу групи можуть бути залучені науково-педагогічні працівники інших кафедр та/або наукові співробітники науково-дослідних лабораторій Університету за погодженням із завідувачами відповідних кафедр/НДЛ.

Для освітньо-наукових програм третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти робоча група формується з числа висококваліфікованих науково-педагогічних працівників кафедри/кафедр та/або наукових співробітників науково-дослідних лабораторій за погодженням із завідувачами відповідних кафедр/НДЛ, які здійснюють підготовку аспірантів за відповідною освітньо-науковою програмою.

При розробленні (започаткуванні) освітньої програми до складу робочої групи можуть включатись (за згодою) представники зацікавлених сторін (стейкхолдерів) – здобувачі вищої освіти та/або випускники інших освітніх програм у межах визначеної спеціальності (спеціалізації), потенційні роботодавці та ін., або залучатися до діяльності робочої групи в інших формах.

При перегляді (оновленні) освітньої програми (далі - ОП) до складу робочої групи включаються (за згодою) представники зацікавлених сторін (стейкхолдерів) – здобувачі вищої освіти, випускники, представники роботодавців та ін., або залучаються до діяльності робочої групи в інших формах.

Участь стейкхолдерів у роботі робочої групи є добровільною та здійснюється на громадських засадах.

Склад кожної робочої групи затверджується наказом ректора за поданням директора інституту/декана факультету та завідувача випускової кафедри за формою що наведена у додатку А до Методичних рекомендацій.

2.7. Функціями робочої групи є:

- розроблення опису ОП (визначення мети програми, характеристики програми, переліку компетентностей (загальних та спеціальних (фахових, предметних)), програмних результатів навчання тощо);
- розроблення навчального плану підготовку здобувачів за ОП;
- здійснення аналізу кадрового, матеріально-технічного, інформаційного та навчально-методичного забезпечення (підручниками, навчальними посібниками, довідкової та іншою літературою, фаховими періодичними виданнями, в тому числі електронними) ОП необхідними ресурсами;
- проведення оцінювання актуальності ОП, її періодичний перегляд і оновлення з урахуванням результатів проведених опитувань та наданих пропозицій/рекомендацій здобувачами вищої освіти, випускниками, викладачами, роботодавцями та іншими зацікавленими сторонами (стейкхолдерами);
- внесення пропозицій на розгляд вчених рад інституту/факультету/Університету щодо затвердження освітньої програми та навчального плану;
- підготовка інформації про освітню програму до розміщення на офіційному веб-сайті Університету;
- підготовка та проходження процедури зовнішнього оцінювання освітньої програми (акредитації).

3. СТРУКТУРА, ЗМІСТ ТА ОФОРМЛЕННЯ ОСВІТНІХ ПРОГРАМ

3.1. Програма оформлюється за шаблоном, наведеним у додатку Б до Методичних рекомендацій, і має наступну структуру:

- Титульна сторінка;
- Лист-погодження освітньої програми;
- Передмова;
- Обґрунтування¹;
- Розділ I. Профіль освітньої програми;
- Розділ II. Перелік компонентів освітньої програми та їх логічна послідовність;
- Розділ III. Форма атестації здобувачів вищої освіти;

¹ Розділ «Обґрунтування» містить інформацію про підстави і перелік внесених змін/доповнень у ОП та додається при оновленні ОП.

- Розділ IV. Матриця відповідності програмних компетентностей компонентам освітньої програми;
- Розділ V. Матриця забезпечення результатів навчання відповідними компонентами освітньої програми.
- Додаток 1 – Вибіркова частина освітньої програми.

3.2. Зміст та оформлення опису ОП мають враховувати наступні вимоги та особливості.

1) При заповненні шаблону ОП використовується гарнітура Times New Roman та шрифт розміром 14 з одинарним міжрядковим проміжком. Під час друкування використовується прямий-звичайний шрифт.

При заповненні табличних форм (розділи I, II, IV, V) ОП використовується гарнітура Times New Roman та шрифт розміром 12 з одинарним міжрядковим проміжком. Під час друкування використовується прямий-звичайний шрифт.

Розділи шаблону, що містять «Дату, період», оформлюють цифровим способом. Елементи дати наводять арабськими цифрами в один рядок через крапку в послідовності: число місяця, місяць, рік за форматом ЧЧ.ММ.РРРР.

2) При оформленні **Титульної сторінки** опису (додатки Б-1, Б-2, Б-3, Б-4):

– зазначається код (за наявності) та повна назва освітньої програми з урахуванням відповідності програми (освітньо-професійна/ освітньо-наукова) і рівня вищої освіти.

Код ОП зазначається цифровим способом. Елементи кода наводяться арабськими цифрами в один рядок через крапку в послідовності: код спеціальності, шифр спеціалізації (за наявності, відповідно до затвердженого наказом МОН України переліку спеціалізацій підготовки здобувачів вищої освіти відповідного ступеня за визначеною спеціальністю, за якими здійснюється формування та розміщення державного замовлення), порядковий номер ОП в межах спеціальності за форматом: ХХХ.ХХ.ХХ²;

– шифр та назва галузі знань, код і найменування спеціальності відповідно до Постанови КМ України «Про затвердження переліку галузей знань і спеціальностей, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти» від 29.04.2015 № 266 (зі змінами); спеціалізації (за наявності), кваліфікація.

3) При заповненні **Листа-погодження** освітньо-професійної/освітньо-наукової програми слід враховувати, що:

- при заповненні даних про кафедру, вчену раду інституту/факультету зазначається їх повна назва;

² Кількість цифр у шифрі спеціалізації може дорівнювати трьом: ХХХ.ХХХ.ХХ. За відсутності затверджених наказом МОН України спеціалізацій в межах спеціальності, проставляються дві цифри 0.

- у випадках, коли програма висувається від кількох кафедр одного інституту/факультету, необхідним є розгляд ОП на засіданнях всіх кафедр, які беруть участь у її розробленні/оновленні;

- у випадках, коли програма висувається від кількох кафедр різних інститутів/факультетів, необхідним є розгляд на засіданнях всіх кафедр і вчених рад інститутів/факультетів, які беруть участь у її розробленні/оновленні.

4) При заповненні **Передмови** освітньо-професійної/ освітньо-наукової програми наводяться дані:

- про стандарт вищої освіти, на основі якого розроблена програма.

Приклад: *Освітньо-наукова програма «Мова і література (англійська)» розроблена на основі Закону України «Про вищу освіту» та Стандарту вищої освіти України за спеціальністю 035 «Філологія» для другого (магістерського) рівня вищої освіти, затвердженого та введеного в дію наказом МОН України від 20.06.2019 № 871.*

За відсутності затвердженого в установленому порядку Стандарту вищої освіти за спеціальністю, зазначається інформація про введення в дію опису ОП, як тимчасового стандарту Університету.

Приклад: *Стандарт вищої освіти України відсутній. Відповідає тимчасовому стандарту вищої освіти Київського університету імені Бориса Грінченка за спеціальністю 035 «Філологія» для третього (освітньо-наукового/освітньо-творчого) рівня вищої освіти до введення в дію офіційно затвердженого стандарту вищої освіти України;*

- про робочу групу: керівника робочої групи (гаранта освітньої програми) та її членів, які були розробниками ОП. Зазначається інформація про наукові ступені, вчені звання, посади та назви підрозділів за основним місцем роботи; для здобувачів/випускників курс/період навчання, назва освітньої програми;

- про зовнішніх рецензентів ОП (не менше двох осіб, що є провідними фахівцями в академічному та/або фаховому середовищі предметної області програми) та відгуки роботодавців (представників професійних асоціацій). Рецензії та відгук є обов'язковими додатками до освітньої програми.

5) У розділі I «**Профіль освітньої програми**» наводиться короткий опис її призначення, що містить інформацію про програму. Профіль освітньої програми укладається українською та англійською мовами та розміщується на офіційному веб-сайті Університету.

При заповненні розділу **1 – Загальна інформація** таблиці враховуються наступні дані:

Повна назва закладу вищої освіти та структурного підрозділу	<i>Київський університеті імені Бориса Грінченка</i> Зазначається без скорочень назва інституту(-тів)/ факультету(-тів), у якому(-их) здійснюється навчання за освітньою програмою. При підготовці здобувачів вищої освіти за програмами подвійних або спільних дипломів наводяться також повні офіційні назви всіх закладів вищої освіти, що присуджують кваліфікацію із зазначенням закладу-координатора та назв країн, де ці заклади розташовані.
Рівень вищої освіти	Вказується рівень вищої освіти: <i>Перший (бакалаврський) рівень;</i> <i>Другий (магістерський) рівень;</i> <i>Третій (освітньо-науковий/освітньо-творчий) рівень.</i>
Ступінь вищої освіти	Вказується ступінь вищої освіти: <i>Бакалавр;</i> <i>Магістр;</i> <i>Доктор філософії/доктор мистецтва</i>
Галузь знань	Вказується шифр галузі та галузь знань
Спеціальність	Вказується код і найменування спеціальності
Спеціалізація (за наявності)	За наявності вказується шифр та спеціалізація (відповідно до затвердженого наказом МОН України переліку спеціалізацій підготовки здобувачів вищої освіти відповідного ступеня за визначеною спеціальністю, за якими здійснюється формування та розміщення державного замовлення). При відсутності інформації про спеціалізацію поле видаляється
Освітня програма	Назва ОП зазначається без скорочень <u>Приклад:</u> <i>Освітньо-професійна програма «Мова і література (англійська)»</i>
Кваліфікація	Вказується повна назва освітньої кваліфікації мовою оригіналу, яка присуджується на основі успішного завершення даної освітньої програми. Назва кваліфікації складається з інформації про здобутий особою ступінь вищої освіти, спеціальність (спеціальності, галузь знань - для міждисциплінарних освітніх програм), спеціалізацію та професійну кваліфікацію (у разі присвоєння). Професійна кваліфікація – це визнана кваліфікаційним центром, суб'єктом освітньої діяльності (зокрема, Університетом), іншим уповноваженим суб'єктом та засвідчена відповідним документом стандартизована сукупність здобутих особою компетентностей (результатів навчання), що дозволяють виконувати певний вид роботи або здійснювати професійну діяльність. Якщо за результатами успішного виконання ОП присвоюється професійна(-і) кваліфікація(-і), то подається її назва (перелік назв) <u>Приклад:</u> <i>Бакалавр філології за спеціалізацією «Германські мови та літератури (переклад включно) – перша англійська».</i> <i>Вчитель англійської мови, літератури закладу загальної середньої освіти.</i>

Кваліфікація в дипломі	<p>Формулювання кваліфікації у дипломі має відповідати частинам 3, 4 статті 7 Закону України «Про вищу освіту» та законодавству щодо затвердження форм документів про вищу освіту (наукові ступені) та додатків до них.</p> <p>Запис кваліфікації бакалавра, магістра складається з інформації про:</p> <ul style="list-style-type: none"> - ступінь вищої освіти; - спеціальність (спеціальності, галузь знань – для міждисциплінарних освітніх програм); - спеціалізацію (за наявності); - професійну кваліфікацію (у разі її присвоєння). <p>Запис кваліфікації доктора філософії (доктора мистецтв) складається з інформації про:</p> <ul style="list-style-type: none"> - науковий ступінь (ступінь доктора мистецтв); - галузь знань, спеціальність, з якої здобуто відповідний ступінь (спеціальності, галузь знань – для міждисциплінарних робіт) <p><u>Приклад:</u> <i>ступінь вищої освіти – Бакалавр спеціальність - Філологія спеціалізацію - Германські мови та літератури (переклад включно) – перша англійська освітня програма – Мова і література (англійська) професійна кваліфікація - Вчитель англійської мови, літератури закладу загальної середньої освіти</i></p>
Форма навчання	<p>Зазначаються форми (інституційна (очна (денна, вечірня), заочна, дистанційна, мережева); дуальна) здобуття вищої освіти на цій ОП:</p> <p><u>Приклад:</u> <i>Інституційна (очна (денна), заочна)</i></p>
Мова(и) викладання	<p><u>Приклади:</u> <i>Українська мова. Українська та англійська мови. Українська мова . Окремі навчальні дисципліни викладаються англійською мовою.</i></p>
Цикл/рівень	<p>Необхідно зазначити цикли/рівні освітньої програми відповідно до Закону України «Про вищу освіту» та у трьох рамках кваліфікацій: Національній рамці кваліфікацій України (далі – НРК України), Рамці кваліфікацій Європейського простору вищої освіти (FQ-EHEA) та Європейській рамці кваліфікацій для навчання впродовж життя (EQF-LLL)</p> <p><u>Приклад:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - для бакалаврської програми: <i>НРК України – 6 рівень, FQ-EHEA – перший цикл, EQF-LLL – 6 рівень;</i> - для магістерської програми: <i>НРК України – 7 рівень, FQ-EHEA – другий цикл, EQF-LLL – 7 рівень;</i> - для програми доктора філософії: <i>НРК України – 8 рівень, FQ-EHEA – третій цикл, EQF-LLL – 8 рівень.</i>

<p>Тип диплома та обсяг освітньої програми</p>	<p>Тип диплома – одиничний, подвійний, спільний.</p> <p>У разі, якщо ОП реалізується тільки Університетом, то зазначається, що тип диплома є одиничним. Якщо ОП реалізується спільно з закладами вищої освіти – партнерами, зазначається є диплом спільним чи подвійним.</p> <p>Обсяг вказується в кредитах ЄКТС та роках.</p> <p><u>Приклад 1:</u> <i>Диплом бакалавра, одиничний</i> <i>Обсяг ОП на базі повної загальної середньої освіти - 240 кредитів ЄКТС, термін навчання – 3 роки 10 місяців.</i> <i>Обсяг ОП на базі ступеня «молодший бакалавр» (освітньо-кваліфікаційного рівня «молодший спеціаліст») отриманого в межах попередньої освітньої програми підготовки молодшого бакалавра (молодшого спеціаліста) за рахунок визнання та перезарахування кредитів ЄКТС може бути зменшений не більше ніж на 120 кредитів.</i></p> <p><u>Приклад 2:</u> <i>Диплом бакалавра, одиничний</i> <i>Обсяг освітньої програми: на базі повної загальної середньої освіти становить 240 кредитів ЄКТС; на базі ступеня “молодший бакалавр” (освітньо-кваліфікаційного рівня “молодший спеціаліст”) Університет має право визнати та перезарахувати кредити ЄКТС, отримані в межах попередньої освітньої програми підготовки молодшого бакалавра (молодшого спеціаліста): за спеціальністю 017 Фізична культура і спорт не більше ніж 120 кредитів ЄКТС; за іншими спеціальностями не більше ніж 60 кредитів ЄКТС.</i></p>
<p>Передумови</p>	<p>Вимоги щодо попередньої освіти. За необхідності вказується, що може обмежувати вступ на дану ОП.</p> <p><u>Приклади:</u> <i>Наявність повної загальної середньої освіти.</i> <i>Наявність ОКР «молодший спеціаліст».</i> <i>Наявність ступеня «бакалавр».</i> <i>Наявність ступеня «бакалавр права».</i> <i>Наявність ступеня «магістр» (освітньо-кваліфікаційного рівня «спеціаліст»).</i></p>
<p>Наявність акредитації</p>	<p>Подається інформація про акредитацію ОП, у т. ч. іноземну чи міжнародну. Вказується:</p> <ul style="list-style-type: none"> - назва організації, яка акредитувала програму - країна, де ця організація розташована; - документ, який засвідчує акредитацію, вихідні дані (номер, дата видачі тощо); - строк дії акредитації. <p><u>Приклад:</u> <i>Національне агентство із забезпечення якості вищої освіти, Україна.</i> <i>Сертифікат про зразкову акредитацію освітньої програми «Історія та археологія» за спеціальністю 032 Історія та археологія, перший (бакалаврський) рівень</i> <i>Сертифікат: № 372 від 16.06.2020. Строк дії - до 16.06.2025</i></p>

	<p>Якщо ОП ще не акредитована, вказується назва організації, яка може акредитувати програму і терміни, коли передбачається подання програми на акредитацію.</p> <p><u>Приклад:</u> <i>Національне агентство із забезпечення якості вищої освіти, Україна.</i> <i>Термін подання програми на акредитацію – 2026 р.</i></p>
Інтернет-адреса постійного розміщення опису освітньої програми	<p>Вказується адреса сторінки ОП на сайті Університету.</p> <p><u>Приклад:</u> http://kubg.edu.ua/informatsiya/vstupnikam/napryami-pidgotovki/bakalavr.html</p>

При заповненні розділу **2 – Мета освітньої програми** зазначається чітко та коротко формулювання мети ОП, з урахуванням особливостей (унікальності) цієї програми та очікуваного застосування набутих здобувачами вищої освіти компетентностей. Мета ОП має відповідати місії та стратегії (програми) розвитку Університету.

При заповненні розділу **3 – Характеристика освітньої програми** необхідно врахувати:

Опис предметної області	<p>Вказується наступна інформація:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Об'єкт вивчення та/або діяльності - Цілі навчання: - Методи, методики та технології - Інструментарій та обладнання <p>Згідно з п. 15 Керівництва до МСКО-Г 2013 визначаються: об'єкт(и) вивчення та/або діяльності (процеси, явища тощо або проблеми, які вивчаються); цілі навчання для здобувача вищої освіти (очікуване застосування набутих компетентностей); теоретичний зміст предметної області (основні поняття, концепції, принципи, специфічні для цієї предметної області); методи, методики та технології, якими має оволодіти здобувач вищої освіти для застосовування на практиці; інструменти та обладнання (об'єкти/предмети, пристрої та прилади), які випускник має бути здатний застосовувати і використовувати в професійній діяльності.</p>
Структура програми	<p>Вказується співвідношення обсягів обов'язкової (загальної і фахової) та вибіркової складових ОП.</p> <p><u>Приклад:</u> <i>Співвідношення обсягів обов'язкової (загальної і фахової) та вибіркової складових ОП:</i> <i>Обов'язкова частина (180 кредитів, 75 %): дисципліни, спрямовані на формування загальних компетентностей (24 кредити), блок медико-біологічних дисциплін (26 кредитів), блок психолого-педагогічних дисциплін (16 кредитів), блок теорії і технологій оздоровчо-рекреаційної рухової активності та спортивної майстерності (78 кредитів), атестація (1,5 кредити). Частка навчальної, виробничої, переддипломної практик: 34,5 кредитів.</i> <i>Вибіркова частина (60 кредитів, 25 %): дисципліни вільного вибору.</i></p>

Особливості програми	<p><u>Приклад:</u> <i>ОП передбачає обов'язковий семестр міжнародної мобільності; ОП реалізується англійською мовою, а україномовні компоненти програми мають іншомовний супровід, тому рівень володіння англійською мовою вступників має бути не нижче рівня B1+ тощо.</i></p> <p>Також можуть вказуватися узгодженість ОП із програмами інших країн, експериментальний характер ОП та інші особливості, які передбачає Закон України «Про вищу освіту» в контексті академічної автономії.</p> <p>При відсутності інформації про особливості ОП (умов вступу, навчання тощо) поле видаляється.</p>
----------------------	---

При заповненні розділу **4 – Придатність випускників до працевлаштування та подальшого навчання** необхідно врахувати:

Придатність до працевлаштування	<p>Коротко вказуються види економічної діяльності, професійні назви робіт за Класифікатором професій ДК 003:2010. Можливості професійної сертифікації.</p> <p>Зазначаються професії, професійні назви робіт (згідно з чинною редакцією Національного класифікатора України (Класифікатор професій ДК 003:2010), на фахову підготовку з яких можуть бути спрямована програма з урахуванням освітнього ступеня. У разі наявності висвітлюються можливості професійної сертифікації.</p> <p><u>Приклад:</u></p> <p><i>Робочі місця в фітнес-центрах, фітнес-клубах, центрах спорту і здоров'я, центрах спорту для всіх, закладах загальної середньої освіти тощо.</i></p> <p><i>Згідно з Класифікатором професій ДК 003:2010 фахівці, які здобули освіту за освітньою програмою «Фітнес та рекреація», можуть обіймати такі первинні посади:</i></p> <p><i>3475 – інструктор з аеробіки;</i></p> <p><i>3475 – інструктор-методист тренажерного комплексу (залу);</i></p> <p><i>3475 – фітнес-тренер;</i></p> <p><i>3414 – фахівець із організації дозвілля;</i></p> <p><i>3475 – інструктор-методист з фізичної культури та спорту;</i></p> <p><i>3475 – інструктор-методист з виробничої гімнастики;</i></p> <p><i>2320 – вчитель фізичної культури.</i></p>
Академічні права	<p>Вказуються можливості для продовження навчання на наступному рівні.</p> <p><u>Приклад:</u> <i>Можливість продовжити навчання на другому (магістерському) рівні вищої освіти. Набуття додаткових кваліфікацій у системі післядипломної освіти.</i></p>

При заповненні розділу **5 – Викладання та оцінювання** враховуються такі дані:

Викладання та навчання	<p>Коротко описуються основні підходи, методи та технології, які використовуються на ОП. Наприклад: студентоцентроване навчання; самонавчання; проблемно-орієнтоване навчання; навчання через лабораторну практику; навчання, засноване на дослідженнях тощо.</p>
------------------------	---

	<p><u>Приклад:</u> Студентоцентроване навчання, що передбачає посилення практичної орієнтованості, демократичні засади викладання, зокрема особистісно орієнтований, діяльнісний, творчий підходи. Викладання проводиться у вигляді: лекцій, семінарських, практичних занять, лабораторних робіт. Передбачені самостійна робота (виконання індивідуальних завдань, на основі підручників, посібників, інтернет джерел); консультації з викладачами; електронне навчання за окремими освітніми компонентами, проходження практик, написання курсової роботи, бакалаврської роботи.</p>
Оцінювання	<p>Вказуються основні стратегії та методи оцінювання.</p> <p><u>Приклад:</u> Накопичувальна бально-рейтингова система, що передбачає оцінювання здобувачів за всі види аудиторної та позааудиторної освітньої діяльності у вигляді вхідного, проміжного, підсумкового (семестрового) контролю, а також атестації. Вхідний контроль (тестування), проміжний контроль (усне опитування, есе, письмовий експрес-контроль/комп'ютерне тестування), підсумковий семестровий контроль (заліки, іспити в усній, письмовій (тестування), комбінованій формах, захист курсової роботи, захист звітів з практики), атестація (захист кваліфікаційної бакалаврської роботи).</p>

При заповненні розділу **6 – Перелік компетентностей** враховується наступні визначення:

Компетентність – здатність особи успішно соціалізуватися, навчатися, провадити професійну діяльність, яка виникає на основі динамічної комбінації знань, умінь, навичок, способів мислення, поглядів, цінностей, інших особистих якостей.

- **Інтегральна компетентність** – узагальнений опис кваліфікації, що виражає її основні компетентнісні характеристики щодо професійної діяльності та/або навчання.

- **Загальні компетентності** – універсальні компетентності, що не залежать від предметної області, але важливі для успішної подальшої професійної та соціальної діяльності здобувача вищої освіти в різних галузях та для його особистісного розвитку.

- **Спеціальні (фахові, предметні) компетентності** – компетентності, актуальні для конкретної предметної області, які є важливими для успішної професійної діяльності за певною спеціальністю на певному рівні НРК.

Інтегральна компетентність	<p>За основу, відповідно до ст. 5 розділу II Закону України «Про вищу освіту», беруться такі формулювання інтегральної компетентності:</p> <p>Бакалавр: Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі у певній галузі професійної діяльності.</p> <p>Магістр: Здатність розв'язувати задачі дослідницького та/або інноваційного характеру у певній галузі професійної діяльності.</p> <p>Доктор філософії: Здатність продукувати нові ідеї, розв'язувати комплексні проблеми у певній галузі професійної та/або</p>
----------------------------	--

	дослідницько-інноваційної діяльності, застосовувати методологію наукової та педагогічної діяльності, а також проводити власне наукове дослідження, результати якого мають наукову новизну, теоретичне та практичне значення. При формулюванні інтегральної компетентності в ОП треба конкретизувати, про яку саме галузь діяльності йдеться.
Загальні компетентності	Перелік загальних компетентностей має корелювати з описом відповідного кваліфікаційного рівня НРК. Перелік загальних компетентностей має містити 5-10 компетентностей з урахуванням рівня освіти. За необхідності, із врахуванням особливостей конкретної освітньої програми, рекомендується обирати додаткові до визначених стандартом (за наявності) компетентності із переліку загальних компетентностей Проекту ЄС TUNING, виокремлюючи ЗК та ЗКУ: - ЗК - компетентності, визначені стандартом вищої освіти спеціальності (за наявності) та, за наявності, професійним стандартом; - ЗКУ - загальні компетентності, визначені Університетом.
Спеціальні (фахові, предметні) компетентності	Перелік спеціальних (фахових, предметних) компетентностей має корелювати з описом відповідного кваліфікаційного рівня НРК. Спеціальні (фахові, предметні) компетентності варто формулювати як здатності випускника розв'язувати певні проблеми та задачі, отримувати певні результати, застосовувати у професійній діяльності певні теорії, інструменти та методи тощо. Стандарт вищої освіти (за наявності) визначає вимоги лише до спеціальних (фахових, предметних) компетентностей, які є спільними для всіх можливих освітніх програм в межах спеціальності. За необхідності, із врахуванням особливостей конкретної освітньої програми, рекомендується: формулювати описи додаткових до Стандарту (за наявності) спеціальних (фахових, предметних) компетентностей; деталізувати описи спеціальних (фахових, предметних) компетентностей відповідно до спеціалізації (за наявності), освітньої програми, виокремлюючи СК (ФК) та СКУ (ФКУ): - СК (ФК) - компетентності, визначені стандартом вищої освіти спеціальності (за наявності) та, за наявності, професійним стандартом; - СКУ (ФКУ) - компетентності, визначені Університетом.

Розділ 7 – Нормативний зміст підготовки здобувачів вищої освіти, сформульований у термінах результатів навчання.

Результати навчання – знання, уміння, навички, способи мислення, погляди, цінності, інші особисті якості, які можна ідентифікувати, спланувати, оцінити і виміряти, та які особа здатна продемонструвати після завершення освітньої програми (програмні результати навчання) або окремих освітніх компонентів.

Результати навчання мають бути:

- чіткими і однозначними, дозволяючи прозоро окреслити зміст вимог до здобувача вищої освіти;

- діагностичними (результати навчання повинні мати об'єктивні ознаки їх досягнення чи недосягнення);
- вимірюваними (має існувати спосіб та шкала для вимірювання досягнення результату прямими або непрямими методами рівнів досягнення складних результатів).

Слід враховувати, що передбачені Стандартом вищої освіти (за наявності) результати навчання визначають нормативний зміст підготовки у межах спеціальності. Стандарт (за наявності) визначає вимоги лише до результатів навчання, які є спільними для всіх можливих освітніх програм в межах спеціальності. За необхідності, із врахуванням особливостей конкретної освітньої програми, рекомендується: формулювати описи додаткових до Стандарту (за наявності) результатів навчання; деталізувати описи результатів навчання відповідно до спеціалізації (за наявності), освітньої програми, виокремлюючи РН та РНУ:

- РН – результати навчання, визначені стандартом вищої освіти спеціальності (за наявності) та, за наявності, професійним стандартом;
- РНУ – результати навчання, визначені Університетом.

У розділі 8 – **Ресурсне забезпечення реалізації освітньої програми** слід вказувати специфічні характеристики забезпечення освітнього процесу, а саме:

Кадрове забезпечення	<p>Вказуються специфічні характеристики кадрового забезпечення, включаючи можливу участь закордонних фахівців та фахівців із практичним досвідом роботи за спеціальністю, за якою реалізується ОП.</p> <p><u>Наприклад:</u> <i>Кадрове забезпечення освітньої програми складається з професорсько-викладацького складу кафедр _____ інституту _____. До викладання окремих дисциплін залучений професорсько-викладацький склад кафедр інституту _____ відповідно до компетенції та досвіду науково-педагогічних працівників.</i> <i>Практико-орієнтований характер освітньої програми передбачає широку участь фахівців-практиків, які відповідають спеціальності, за якою реалізується ОП, що підсилює синергетичний зв'язок теоретичної та практичної підготовки.</i> <i>Кадрове забезпечення ОП відповідає вимогам, визначеним Ліцензійними умовами провадження освітньої діяльності.</i></p>
Матеріально-технічне забезпечення	<p>Вказуються специфічні характеристики матеріально-технічного забезпечення – коротка характеристика використання в освітньому процесі матеріальної бази і технічних ресурсів, необхідних для успішної реалізації ОП, з урахуванням її мети та специфічних особливостей.</p> <p><u>Наприклад:</u> <i>Спеціально обладнані апаратно-програмним забезпеченням, наочними та дидактико-методичними матеріалами центри розвитку компетентностей: центр перекладу, лінгвістичний центр германських мов, центр прикладних комунікативних технологій, центр прикладних лінгвістичних технологій; спеціалізовані аудиторії, комп'ютерні класи, спортивні зали.</i></p>

Інформаційне та навчально-методичне забезпечення	<p>Вказуються специфічні характеристики інформаційного та навчально-методичного забезпечення.</p> <p><u>Наприклад:</u></p> <p><i>Ключовим інформаційним забезпеченням є бібліотечні електронні ресурси, електронні наукові видання, електронні навчальні курси, хмарні сервіси Microsoft.</i></p> <p><i>Для всіх освітніх компонентів розроблено навчально-методичне забезпечення: робочі програми навчальних дисциплін; методичні матеріали до проведення семінарських та практичних занять; дидактичне забезпечення самостійної роботи студентів (у т.ч. з використанням ІКТ); програми всіх видів практик; методичне забезпечення атестації. З метою розширення можливостей доступу до якісного навчання створені електронні навчальні курси в системі електронного навчання Moodle.</i></p>
--	---

При заповненні розділу **9 – Академічна мобільність** враховується:

Національна кредитна мобільність	Вказуються, наприклад, укладені угоди між закладами вищої освіти України та Університетом про академічну мобільність, про програми подвійних дипломів тощо.
Міжнародна кредитна мобільність	Вказуються, наприклад, укладені угоди про міжнародну академічну мобільність (Еразмус+ К1); про програми подвійних дипломів; про тривалі міжнародні проекти, які передбачають включене навчання здобувачів освіти тощо.
Навчання іноземних здобувачів вищої освіти	Умови та особливості ОП у контексті навчання іноземних громадян.

Розділ II «Перелік компонентів освітньої (освітньо-професійної/освітньо-наукової) програми та їх логічна послідовність» включає в себе наступні елементи:

Перелік компонентів ОП (п. 2.1) – дані наводяться у табличній формі. Необхідно вказати всі, як обов'язкові так і вибіркові, компоненти ОП (навчальні дисципліни, курсові роботи/проекти, практики, атестаційні іспити, кваліфікаційну роботу/проект, єдиний державний кваліфікаційний іспит за спеціальністю (якщо це передбачено рішенням Кабінету Міністрів України) тощо), заплановані на них кредити та форми підсумкового контролю.

Механізм реалізації права здобувачів на вибір навчальних дисциплін визначений у Положенні про порядок та умови здійснення вибору навчальних дисциплін студентами Університету, а аспірантів – у Положенні про підготовку здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії та доктора наук в Університету. Опис вибіркової частини освітньої програми наводиться у Додатку 1.

Структурно-логічна схема ОП (п. 2.2) – короткий опис логічної послідовності вивчення компонентів освітньої програми. Дані рекомендується наводити у графічній формі.

У розділі III «**Форма атестації здобувачів вищої освіти**» подається інформація про види (форми) та вимоги до підсумкової атестації та документи, що отримує випускник на основі її успішного проходження.

Атестація здобувачів відповідних рівнів вищої освіти здійснюється у формах (поєднанні форм), з урахуванням стандартів вищої освіти зі спеціальностей (за наявності):

- атестаційного екзамену;
- публічного захисту (демонстрації) кваліфікаційної роботи/проекту;
- єдиного державного кваліфікаційного іспиту (іспитів) за спеціальністю (якщо це передбачено рішенням Кабінету Міністрів України).

Вимоги до кваліфікаційної роботи (за наявності)	Узагальнені вимоги до кваліфікаційної роботи/проекту слід формулювати на основі визначеної інтегральної компетентності. Зазначаються специфічні особливості перевірки на наявність академічного плагіату, фабрикації, фальсифікації та інших видів академічної недоброчесності. Кваліфікаційна робота/проект має бути оприлюднена (-ний) на офіційному сайті Університету або його підрозділу, або у інституційному репозитарії.
Вимоги до публічного захисту (демонстрації) (за наявності)	Указуються, за наявності, вимоги щодо процедури та/або особливих умов проведення публічного захисту (демонстрації).
Вимоги до атестаційного/ єдиного державного кваліфікаційного іспиту (іспитів) (за наявності)	Атестаційний іспит (іспити) має бути спрямований на перевірку досягнення результатів навчання, визначених Стандартом (за наявності) та освітньою програмою. Указуються, за наявності, вимоги щодо структури та/або особливих умов проведення атестаційного іспиту (іспитів). Вимоги до єдиного державного кваліфікаційного іспиту (іспитів) встановлюються законодавством.

Якщо освітньою програмою передбачено присвоєння професійної кваліфікації, то проводиться додатковий комплексний кваліфікаційний екзамен для оцінювання (встановлення) відповідності обсягу знань, умінь та інших складників компетентностей здобувача певному професійному стандарту (за відсутності професійного стандарту – кваліфікаційній характеристиці). Якщо наявним Стандартом вищої освіти спеціальності передбачено присвоєння професійної кваліфікації, то атестація проводиться у формах визначених стандартом.

Зазначається інформація про наявні професійні стандарти (національних та міжнародних організацій) (назва документа, реквізити та (або) посилання), які враховані у Стандарті вищої освіти (за наявності) та (або) є важливими для урахування при побудові та реалізації освітньої програми. Надання цієї інформації обов'язкове у випадку зазначення в Стандарті (за наявності) професійної кваліфікації, яка присвоюється випускникам.

Повна назва Професійного стандарту, його реквізити та (або) посилання на документ	
Особливості освітньої програми, пов'язані з наявністю певного Професійного стандарту	
Вимоги до додаткового комплексного кваліфікаційного екзамену (за наявності)	Додатковий комплексний кваліфікаційний екзамен (ДККЕ) має бути спрямований на перевірку досягнення результатів навчання, визначених професійним стандартом (за відсутності професійного стандарту – кваліфікаційною характеристикою). Подається стислий опис умов і порядку присвоєння професійної кваліфікації. Указуються, за наявності, вимоги щодо структури та/або особливих умов проведення ДККЕ.

Приклад:

Повна назва та реквізити відповідного Професійного стандарту	<i>Професійний стандарт за професіями «Вчитель початкових класів закладу загальної середньої освіти», «Вчитель закладу загальної середньої освіти», «Вчитель з початкової освіти (з дипломом молодшого спеціаліста)» Наказ Мінекономіки № 2736 від 23.12.2020 року http://ru.osvita.ua/legislation/Ser_osv/78704/</i>
Особливості освітньої програми, пов'язані з наявністю Професійного стандарту	<i>Кореляція компетентностей та трудових функцій вчителя початкових класів закладу загальної середньої освіти (Професійний стандарт) з компетентностями та програмними результатами навчання (Стандарт вищої освіти) за освітньо-професійною програмою «Початкова освіта» спеціальністю 013 «Початкова освіта» першого (бакалаврського) рівня вищої освіти</i>
Вимоги до додаткового комплексного кваліфікаційного екзамену (за наявності)	<i>ДККЕ має забезпечити оцінювання досягнення результатів навчання (РН.14-20), визначених освітньою програмою та професійним стандартом за професією «Вчитель початкових класів закладу загальної середньої освіти». Окремим рішенням Екзаменаційної комісії на підставі професійного оволодіння компетентностями (з оцінками не нижче 75 балів), передбаченими блоком дисциплін (ОДФП.01-09) та практикою (ОП.03-04), за умови підтвердження успішним проходженням атестації може бути присвоєна професійна кваліфікація: Вчитель початкових класів закладу загальної середньої освіти. Університет не має жодних зобов'язань щодо присвоєння професійної кваліфікації здобувачам освіти, якими не виконано умови її присвоєння</i>

При заповненні розділу IV **«Матриця відповідності програмних компетентностей компонентам освітньої програми»** наводиться таблиця, що містить відповідність програмних компетентностей (загальних та спеціальних (фахових, предметних)), визначених за ОП, її освітнім компонентам. У заголовках рядків таблиці розташований перелік загальних та спеціальних (фахових, предметних) компетентностей (відповідно до розділу 6 Профілю освітньої програми), а в заголовках колонок – компоненти ОП (відповідно до п. 2.1 розділу II програми). Слід враховувати, що одна й та сама компетентність часто вбудована в різні компоненти ОП.

У розділі V програми **«Матриця забезпечення результатів навчання відповідними компонентами освітньої програми»** наводиться двовимірною таблиця, що відображає, якими компонентами освітньої програми забезпечується досягнення програмних результатів навчання. У заголовках рядків таблиці розташовується перелік результатів навчання (відповідно до розділу 7 Профілю освітньої програми), а в заголовках колонок – компоненти ОП (відповідно до п. 2.1 розділу II програми). На перетині наводиться позначка, яка означає, що певний результат забезпечується компонентом освітньої програми поточного рядка.

У **Додатку 1 – Вибіркова частина освітньої (освітньо-професійної/освітньо-наукової) програми** – наводиться преамбула, в якій коротко зазначаються нормативні документи що регламентують порядок вибору освітніх компонентів здобувачами вищої освіти, які навчаються на відповідній ОП та короткий опис вибірових освітніх компонентів, які зазначені у пп. 2.1 і 2.2 розділу II освітньої програми.

Опис вибірових компонентів (ВК) складається з інформації: про назву та мету запропонованого ВК, специфічні умови/вимоги (за наявності) вивчення ВК; програмні компетентності, що формуються/розширюються/поглиблюються за рахунок вивчення ВК, очікувані результати навчання.

Інформація відображається у **«Матриці відповідності програмних компетентностей та результатів навчання вибіровим компонентам освітньої програми»**. У матриці відображаються тільки ті програмні компетентності (ЗК, ЗКУ, СК (ФК), СКУ (ФКУ)) що формуються/розширюються/поглиблюються при опануванні ВК та відповідні результати навчання (РН, РНУ).

Якщо запропонований ВК спрямований на формування додаткових, не передбачених ОП програмних компетентностей та результатів навчання, то наводиться деталізований опис додаткових програмних компетентностей (ДЗКУ, ДСКУ) та очікуваних результатів навчання (ДРНУ).

4. ПЕРЕГЛЯД ТА ОНОВЛЕННЯ ОСВІТНІХ ПРОГРАМ

4.1. Перегляд освітніх програм відбувається, як правило, щороку за результатами:

- моніторингу якості надання освітніх послуг, що зокрема з'ясовує рівень задоволення здобувачів викладанням на ОП; навчальне навантаження здобувачів, їх досягнення і завершення освітньої програми; ефективність процедур оцінювання здобувачів тощо;

- опитувань здобувачів вищої освіти та/або випускників, та/або науково-педагогічних працівників, та/або роботодавців та/або інших зацікавлених сторін (стейкхолдерів) щодо актуальності, якості освітньої програми, її реалізації, змістового наповнення, програмних компетентностей, результатів навчання, навчального середовища і послуг з підтримки здобувачів тощо.

Перегляд та оновлення ОП робочими групами відбувається з урахуванням:

- вимог державних стандартів освіти, стандартів вищої освіти, професійних стандартів;

- рекомендацій Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти України та/або незалежних установ оцінювання та забезпечення якості вищої освіти, наданих під час акредитації або оцінювання ОП;

- стратегії (програми) розвитку Університету.

4.2. За результатами щорічного перегляду освітніх програм можуть:

- затверджуватися нові редакції освітніх програм;

- затверджуватись зміни до освітньої програми: в частині уточнення назв, обсягів освітніх компонентів, структурно-логічної схеми навчання, форм підсумкового контролю, форм атестації тощо;

- вноситися зміни та/або уточнення до робочих навчальних планів, в частині уточнення розподілу загального обсягу годин навчальної дисципліни між аудиторною та самостійною роботою здобувачів та/або між видами аудиторної роботи;

- вноситися зміни та/або уточнення до робочих програм навчальних дисциплін, практик, атестації: в частині уточнення/оновлення змісту, завдань, системи та критеріїв оцінювання;

- тощо.

4.3. Затвердження нової редакції освітньої програми відбувається:

- відповідно до затверджених стандартів вищої освіти, професійних стандартів;

- у разі отримання суттєвих зауважень за результатами опитування здобувачів вищої освіти та/або випускників, та/або науково-педагогічних працівників, та/або роботодавців, та/або інших зацікавлених сторін (стейкхолдерів) щодо актуальності, якості освітньої програми, її реалізації,

змістового наповнення, програмних компетентностей, результатів навчання, тощо;

- інших причин, що аргументують потребу в розробці нової редакції освітньої програми та навчального плану.

4.4. Затвердження нової редакції освітньої програми передбачає проведення наступних процедур:

- опитування, яке здійснює гарант освітньої програми, робоча група, завідувач(-і) кафедри (кафедр) з подальшим обговорення його результатів на засіданнях кафедри (кафедр) та/або вченої ради інституту/факультету. Результати обговорень фіксуються у протоколах засідань відповідних структурних підрозділів;

- розроблення проєкту нової редакції освітньої програми та навчального плану з урахуванням п. 4.3 та результатів проведених опитувань/обговорень;

- розміщення гарантом освітньої програми на офіційному веб-сайті Університету проєкту нової редакції ОП та навчального плану, графіку етапів проходження і затвердження нової редакції ОП та контактних даних гаранта освітньої програми для надсилання зауважень, уточнень, пропозицій зацікавленими сторонами (стейкхолдерами);

- прийняття рішень робочою групою щодо коригування проєкту нової редакції ОП та навчального плану з урахуванням надісланих зауважень, уточнень, пропозицій зацікавленими сторонами (стейкхолдерами). Рішення обговорюються на засіданні випускової кафедри (або міжкафедральних засіданнях), фіксуються у протоколі засідань;

- погодження проєкту нової редакції освітньої програми та навчального плану НМЦ стандартизації та якості освіти (для освітніх програм підготовки доктора філософії – із завідувачем аспірантури, докторантури Університету) відбувається за обґрунтованим поданням робочої групи;

- рішення про затвердження нової редакції освітньої програми та навчального плану приймається на засіданнях випускової кафедри (або міжкафедральних засіданнях), вченими радами інститутів/факультетів та Університету;

- на офіційному веб-сайті Університету розміщується нова редакція освітньої програми та навчального плану (приклад оформлення титульної сторінки наведений у додатку Б-2).

4.5. Внесення змін до освітньої програми в частині уточнення назв, обсягів освітніх компонентів, структурно-логічної схеми навчання, форм контролю, форм атестації тощо відбувається за обґрунтованим поданням робочої групи, погодженим із НМЦ стандартизації освіти (для освітніх програм підготовки доктора філософії – із завідувачем аспірантури, докторантури Університету), про внесення змін до розділів II, IV, V опису освітньої програми та навчального плану.

Рішення про затвердження відповідних змін в описі освітньої програми та навчальному плані приймається на засіданнях випускових кафедри (або міжкафедральних засіданнях), вченими радами інститутів/факультетів та Університету.

Внесені зміни оформлюються окремим додатком і є невід'ємною складовою освітньої програми (приклад оформлення титульної сторінки наведений у додатку Б-3).

На офіційному веб-сайті Університету розміщується редакція освітньої програми та навчального плану зі змінами (приклад оформлення титульної сторінки наведений у додатку Б-4).

4.6. Внесення змін та/або уточнень до робочих навчальних планів, в частині уточнення розподілу загального обсягу годин навчальної дисципліни між аудиторною та самостійною роботою здобувачів та/або між видами аудиторної роботи відбувається за поданням гаранта освітньої програми, погодженим із завідувачем випускової кафедри до якої належить дисципліна та НМЦ стандартизації освіти (для освітніх програм підготовки доктора філософії – із завідувачем аспірантури, докторантури Університету).

4.7. Оновлення робочих програм навчальних дисциплін, в частині уточнення/оновлення змісту, завдань, системи та критеріїв оцінювання, відбувається відповідно до Методичних рекомендацій з розроблення робочих програм навчальних дисциплін; програм практики відповідно до Методичних рекомендацій з розроблення програм практики здобувачів вищої освіти.

4.8. Узагальнена інформація про оновлення освітніх програм в частині: методичного забезпечення; кадрового забезпечення (підвищення кваліфікації НПП, проходження стажування, участі у міжнародних проєктах, здійснення наукових досліджень тощо); матеріально-технічного забезпечення відповідно до потреб освітніх програм; інформаційного забезпечення (оновлення бібліотечних фондів, доступу до різноманітних ресурсів і баз даних відповідної освітньої програми тощо) відображається у щорічному звіті директора/декана інституту/факультету та оприлюднюється на офіційному веб-сайті Університету в установлений спосіб.

Використана та рекомендована література:

1. Закон України «Про вищу освіту» [Електронний ресурс]. URL: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/1556-18> (дата звернення: 20.03.2018).
2. Національна рамка кваліфікацій, затверджена постановою Кабінету міністрів України від 23.11.2011 № 1341 (зі змінами) [Електронний ресурс]. URL: <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/1341-2011-п> (дата звернення: 01.04.2021).
3. Ліцензійні умови провадження освітньої діяльності, затверджені постановою Кабінету Міністрів України від 30 грудня 2015 р. № 1187 (в редакції постанови Кабінету Міністрів України від 24 березня 2021 р. № 365)

[Електронний ресурс].URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/365-2021-%D0%BF#Text> (дата звернення: 01.04.2021).

4. Класифікатор професій ДК 003:2010 [Електронний ресурс]: Національний класифікатор України: наказ Держспоживстандарту України від 28.07.2010 №327 / Державний комітет України з питань технічного регулювання та споживчої політики. URL: https://hrliga.com/docs/327_KP.htm (дата звернення: 01.04.2021).

5. Довідник користувача ЄКТС [Електронний ресурс]. 2015. URL: <http://erasmusplus.org.ua/en/news/1162-ects-user-guide-2015-in-english-and-ukrainian-languages-are-available-in-e-format.html> (дата звернення: 01.04.2021).

6. Стандарти і рекомендації щодо забезпечення якості в Європейському просторі вищої освіти (ESG). – К.: ТОВ “ЦС”, 2015. – 32 с. URL: https://www.britishcouncil.org.ua/sites/default/files/standards-and-guidelines_for_qa_in_the_ehea_2015.pdf (дата звернення: 01.04.2021)

7. Методичні рекомендації щодо розроблення стандартів вищої освіти, затверджені наказом Міністерства освіти і науки України від 01.06.2017 №600 (у редакції наказу Міністерства освіти і науки України від 30.04.2020 №584). URL: <https://mon.gov.ua/ua/npa/pro-unesennya-zmin-do-metodichnih-rekomendacij-shodo-rozroblennya-standartiv-vishoyi-osviti-1> (дата звернення: 01.04.2021)

8. Розроблення освітніх програм: методичні рекомендації / авт.: В.М. Захарченко, В.І. Луговий, Ю.М. Рашкевич, Ж.В. Таланова ; за ред. В.Г. Кременя. Київ: НВЦ «Пріоритети», 2014. 120 с. URL: http://ibhb.chnu.edu.ua/uploads/files/metodrada/Rozroblennya_osv_program.pdf (дата звернення: 01.04.2021)

9. Положення про акредитацію освітніх програм, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти (наказ Міністерства освіти і науки України від 11.07.2019 №977 URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0880-19#Text> (дата звернення: 01.04.2021)

10. Рекомендації щодо застосування критеріїв оцінювання якості освітньої програми / Затверджено Національним агентством із забезпечення якості вищої освіти 17 листопада 2020 року: / ТОВ «Український освітянський видавничий центр «Оріон»». Київ, 2020. 66 с. URL: <https://naqa.gov.ua/wp-content/uploads/2020/12/%D0%A0%D0%B5%D0%BA%D0%BE%D0%BC%D0%B5%D0%BD%D0%B4%D0%B0%D1%86%D1%96%D1%97-%D1%89%D0%BE%D0%B4%D0%BE-%D0%B7%D0%B0%D1%81%D1%82%D0%BE%D1%81%D1%83%D0%B2%D0%B0%D0%BD%D0%BD%D1%8F-%D0%BA%D1%80%D0%B8%D1%82%D0%B5%D1%80%D1%96%D1%97%D0%B2-%D0%BE%D1%86%D1%96%D0%BD%D1%8E%D0%B2%D0%B0%D0%BD%D0%BD%D1%8F-%D1%8F%D0%BA%D0%BE%D1%81%D1%82%D1%96-%D0%9E%D0%9F.pdf> (дата звернення: 01.04.2021)

11. Рекомендації для експертів Національного агентства стосовно акредитації освітніх програм третього рівня вищої освіти (додаток до «Методичних рекомендацій для експертів Національного агентства щодо застосування Критеріїв оцінювання якості освітньої програми»). URL: <https://naqa.gov.ua/wp-content/uploads/2020/02/%D0%A0%D0%B5%D0%BA%D0%BE%D0%BC%D0%B5%D0%BD%D0%B4%D0%B0%D1%86%D1%96%D1%96%CC%88-%D1%81%D1%82%D0%BE%D1%81%D0%BE%D0%B2%D0%BD%D0%BE-%D0%B0%D0%BA%D1%80%D0%B5%D0%B4%D0%B8%D1%82%D0%B0%D1%86%D1%96%D1%96%CC%88-PhD-%D0%BF%D1%80%D0%BE%D0%B3%D1%80%D0%B0%D0%BC.pdf> (дата звернення: 01.04.2021)

12. Керівникам вищих навчальних закладів : лист МОН України від 28.04.2017 №1/9-239. URL: <https://pstu.edu/wp-content/uploads/2019/01/%D0%97%D1%80%D0%B0%D0%B7%D0%BE%D0%BA-%D0%BE%D1%81%D0%B2%D1%96%D1%82%D0%BD%D1%8C%D0%BE%D1%97-%D0%BF%D1%80%D0%BE%D0%B3%D1%80%D0%B0%D0%BC%D0%B8-%D1%80%D0%B5%D0%BA%D0%BE%D0%BC%D0%B5%D0%BD%D0%B4%D0%B0%D1%86%D1%96%D1%97-%D0%9C%D0%9E%D0%9D-%D0%A3%D0%BA%D1%80%D0%B0%D1%97%D0%BD%D0%B8.pdf> (дата звернення: 01.04.2021)

Склад робочої групи

освітньої програми «Назва» зі спеціальності _____

код, назва спеціальності

для підготовки здобувачів вищої освіти на _____

вищої освіти

зазначити рівень – перший (бакалаврський), другий (магістерський), третій (освітньо-науковий)

Прізвище, ім'я, по батькові науково-педагогічного, наукового працівника	Найменування посади (для стейкхолдерів – місце основної роботи, найменування посади)	Освітня кваліфікація (найменування закладу, який закінчив, рік закінчення, спеціальність, кваліфікація згідно з документом про вищу освіту)	Освітня кваліфікація (науковий ступінь, шифр і найменування наукової спеціальності, тема дисертації (серія, номер, дата, ким виданий диплом), вчене звання, за якою кафедрою (спеціальністю) присвоєно (серія, номер, дата, ким виданий атестат)	Професійна кваліфікація (відомості про досвід професійної діяльності (заняття) за відповідним фахом (спеціальністю, спеціалізацією) із зазначенням посади та строку роботи на цій посаді (крім педагогічної, науково-педагогічної, наукової діяльності) керівництво (консультування) дисертації на здобуття ступеня за спеціальністю (прізвище, ім'я, по батькові дисертанта, здобутий науковий ступінь, спеціальність, назва дисертації, рік захисту, серія, номер, дата, ким виданий диплом), наявність публікацій у наукових виданнях, які включені до переліку фахових видань України, до наукометричних баз, зокрема Scopus, Web of Science Core Collection, протягом останніх п'яти років)	Відомості про підвищення кваліфікації викладача (найменування закладу, вид документа, тема, дата видачі і кількість навчальних кредитів (годин) підвищення кваліфікації)	Досягнення у професійній діяльності (відповідно до пункту 38 Ліцензійних умов провадження освітньої діяльності)
1	2	3	4	5	6	7
Керівник робочої групи						
Члени робочої групи						

Директор інституту/декан факультету _____ (ПІ)

Завідувач кафедри _____ (ПІ)

Додаток Б
Титульна сторінка - додаток Б-1

КИЇВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ БОРИСА ГРІНЧЕНКА

ЗАТВЕРДЖЕНО
Рішенням Вченої ради Київського
університету імені Бориса Грінченка
____.____ 20____, протокол №____

Голова Вченої ради, ректор
ОГНЕВ'ЮК Віктор Олександрович

(підпис)

ПРОГРАМА

(зазначити – освітньо-професійна або освітньо-наукова)

____.____.____ «____» _____»
(зазначити код (за наявності) та назву програми)

рівня вищої освіти

(зазначити рівень вищої освіти – перший (бакалаврський), другий (магістерський), третій (освітньо-науковий))

Галузь знань: _____ (шифр, галузь знань)
Спеціальність: _____ (код, найменування спеціальності)
Спеціалізація (за наявності): _____ (шифр, спеціалізація)
Кваліфікація: _____

Введено в дію з _____.____ 20____
(наказ від _____.____ 20____ №____)

Київ – 20____

Додаток Б

Титульна сторінка - додаток Б-2

КИЇВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ БОРИСА ГРІНЧЕНКА**ЗАТВЕРДЖЕНО**Рішенням Вченої ради Київського
університету імені Бориса Грінченка
____.____.20____, протокол № ____Голова Вченої ради, ректор
ОГНЕВ'ЮК Віктор Олександрович_____
(підпис)**ПРОГРАМА**_____
(зазначити – освітньо-професійна або освітньо-наукова)____.____.____ «____» _____»
(зазначити код (за наявності) та назву програми)**рівня вищої освіти**_____
(зазначити рівень вищої освіти – перший (бакалаврський), другий (магістерський), третій (освітньо-науковий))

Галузь знань:

(шифр, галузь знань)

Спеціальність:

(код, найменування спеціальності)

Спеціалізація (за наявності):

(шифр, спеціалізація)

Кваліфікація:

(нова редакція)Введено в дію з ____ . ____ 20____
(наказ від ____ . ____ 20____ № ____)

Київ – 20____

Додаток Б
Титульна сторінка - додаток Б-3

КИЇВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ БОРИСА ГРІНЧЕНКА

ЗАТВЕРДЖЕНО
Рішенням Вченої ради
інституту/факультету
____.____ 20____, протокол № ____

Голова Вченої ради, директор/декан

_____(ПБ)
(підпис)

ЗМІНИ ДО _____ ПРОГРАМИ

(вказати – освітньо-професійна або освітньо-наукова)

____.____.____ « _____ »
(вказати код (за наявності) та назву програми)

_____ рівня вищої освіти
(вказати рівень вищої освіти – перший (бакалаврський), другий (магістерський), третій (освітньо-науковий))

Галузь знань: _____ (шифр, галузь знань)

Спеціальність: _____ (код, найменування спеціальності)

Спеціалізація (за наявності): _____ (шифр, спеціалізація)

Кваліфікація:

Введено в дію з _____.____ 20____
(наказ від _____.____ 20____ № ____)

Київ – 20____

Додаток Б

Титульна сторінка - додаток Б-4

КИЇВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ БОРИСА ГРІНЧЕНКА**ЗАТВЕРДЖЕНО**

Протокол засідання Вченої ради
Київського університету імені Бориса
Грінченка від ____ . ____ 20__ №__

ЗМІНИ ЗАТВЕРДЖЕНО

Протокол засідання Вченої ради
Київського університету імені Бориса
Грінченка
від ____ . ____ 20__ №__

Протокол засідання Вченої ради
(інституту/факультету)
від ____ . ____ 20__ №__

ПРОГРАМА

(вказати – освітньо-професійна або освітньо-наукова)

____ . ____ . ____ « _____ »
(вказати код (за наявності) та назву програми)

рівня вищої освіти

(вказати рівень вищої освіти – перший (бакалаврський), другий (магістерський), третій (освітньо-науковий))

Галузь знань: (шифр, галузь знань)
Спеціальність: (код, найменування спеціальності)
Спеціалізація (за наявності): (шифр, спеціалізація)
Кваліфікація:

(зі змінами)

Введено в дію з ____ . ____ 20__
(наказ від ____ . ____ 20__ №__)

Київ – 20__

ЛИСТ-ПОГОДЖЕННЯ освітньо-професійної/освітньо-наукової програми

*Кафедра _____

Протокол від ____ . ____ 20__ р. № _____

Завідувач кафедри _____ (ініціали, прізвище)
(підпис)

*Вчена рада інституту/факультету

Протокол від ____ . ____ 20__ р. № _____

Голова Вченої ради _____ (ініціали, прізвище)
(підпис)

Науково-методичний центр стандартизації та якості освіти

***для ОП підготовки доктора філософії – Завідувач аспірантури, докторантури*

Завідувач _____ (ініціали, прізвище)
(підпис)

____ . ____ 20__ р. № _____

Проректор з науково-методичної та навчальної роботи

***для ОП підготовки доктора філософії – Проректор з наукової роботи*

_____ (ініціали, прізвище)
(підпис)

____ . ____ 20__ р. № _____

***Проректор з науково-педагогічної та міжнародної діяльності

_____ (ініціали, прізвище)
(підпис)

____ . ____ 20__ р. № _____

* у випадках, коли програма висувається від кількох кафедр одного інституту/факультету, необхідним є внесення даних про всі кафедри, які беруть участь у її розробленні/оновленні; у випадках, коли програма висувається від кількох кафедр різних інститутів/факультетів, необхідним є внесення даних про вчені ради інститутів/факультетів, які беруть участь у її розробленні/оновленні;

*** заповнюється для програм, які містять інформацію в розділі «Академічна мобільність» про укладені угоди про міжнародну академічну мобільність (Еразмус+ К1), про програми подвійних дипломів, про тривалі міжнародні проекти, які передбачають включене навчання здобувачів вищої освіти.

ПЕРЕДМОВА

Освітньо-професійна/Освітньо-наукова програма розроблена на підставі

(вказати вихідні дані про стандарт вищої освіти (у разі наявності), на основі якого розроблена освітня програма)

Розроблено робочою групою у складі:

Керівник робочої групи

ПІБ, науковий ступінь, вчене звання, посада, структурний підрозділ (– гарант освітньої програми);

Члени робочої групи

ПІБ, науковий ступінь, вчене звання, посада, структурний підрозділ;

ПІБ, науковий ступінь, вчене звання, посада, структурний підрозділ;

ПІБ, посада, місце роботи/навчання (за згодою);

(вказати всіх членів робочої групи)

Зовнішні рецензенти (не менше двох зовнішніх фахівців):

ПІБ, науковий ступінь, вчене звання, посада, місце роботи;

ПІБ, науковий ступінь, вчене звання, посада, місце роботи.

Відгуки представників професійних асоціацій / роботодавців (за наявності):

ПІБ, науковий ступінь (за наявності), вчене звання (за наявності), посада, місце роботи.

Освітньо-професійна/Освітньо-наукова програма _____
(вказується – вводитьися вперше або запроваджена з якого року)

Актуалізовано:

Дата перегляду ОП						
Підпис						
ПІБ гаранта ОП						

Ця програма не може бути повністю чи частково відтворена, тиражована та розповсюджена без дозволу Київського університету імені Бориса Грінченка

I. Профіль освітньо-професійної/освітньо-наукової програми

(код (за наявності), назва освітньої програми)

1 – Загальна інформація	
Повна назва закладу вищої освіти та структурного підрозділу	
Рівень вищої освіти	
Ступінь вищої освіти	
Галузь знань	
Спеціальність	
Спеціалізація (за наявності)	
Освітня програма	
Кваліфікація	
Кваліфікація в дипломі	
Форма навчання	
Мова(-и) викладання	
Цикл/рівень	
Тип диплома та обсяг освітньої програми	
Передумови	
Наявність акредитації	
Інтернет-адреса постійного розміщення опису освітньої програми	
2 – Мета освітньої програми	
3 - Характеристика освітньої програми	
Опис предметної області	
Структура	
Особливості програми	
4 – Придатність випускників до працевлаштування та подальшого навчання	
Придатність до працевлаштування	
Академічні права	
5 – Викладання та оцінювання	
Викладання та навчання	
Оцінювання	
6 – Програмні компетентності	
Інтегральна компетентність	
Загальні компетентності	ЗК ... ЗКУ

Спеціальні (фахові, предметні) компетентності	СК ... СКУ
7 - Нормативний зміст підготовки здобувачів вищої освіти, сформульований у термінах результатів навчання	
РН ... РНУ	
8 – Ресурсне забезпечення реалізації програми	
Кадрове забезпечення	
Матеріально-технічне забезпечення	
Інформаційне та навчально-методичне забезпечення	
9 – Академічна мобільність	
Національна кредитна мобільність	
Міжнародна кредитна мобільність	
Навчання іноземних здобувачів вищої освіти	

II. Перелік компонентів освітньо-професійної/освітньо-наукової програми та їх логічна послідовність

2.1. Перелік освітніх компонентів ОП

Код освітнього компонента	Код (№ з/п) навчальної дисципліни, практики, курсової роботи, атестації у навчальному плані	Компоненти освітньої програми (навчальні дисципліни, курсові роботи/проекти, практики, форми атестації)	Кількість кредитів	Форма підсумкового контролю
1	2	3	4	5
Обов'язкові компоненти (ОК) освітньої програми				
ОК 1	ОДЗ.01			
...	...			
...	ОДФ.01			
...	...			
....	ОП.01			
...	...			
...	ОА.01			
ОК n	...			
Загальний обсяг обов'язкових компонентів:				

1	2	3	4	5
Вибіркові компоненти (ВК) освітньої програми (додаток 1)				
<i>Вибірковий блок (за наявності)</i>				
ВК 1.1	ВДС 1.1.			
...	ВДС 1.2.			
ВК n	ВДС 1.3.			
Разом				
<i>Вибір з каталогу курсів (за наявності)</i>				
ВК	вибір навчальних дисциплін з каталогу на відповідну кількість кредитів			
Разом				
Загальний обсяг вибірових компонентів:				
ЗАГАЛЬНИЙ ОБСЯГ ОСВІТНЬОЇ ПРОГРАМИ				

2.2. Структурно-логічна схема освітньо-професійної/освітньо-наукової програми

III. Форма атестації здобувачів вищої освіти

Атестація здобувачів освітньої (освітньо-професійної/ освітньо-наукової) програми _____ (зазначити код (за наявності), назву) _____ (зазначити рівень вищої освіти) здійснюється у формі: (зазначити форму (-ми) атестації).

Вимоги до кваліфікаційної роботи (за наявності)	
Вимоги до публічного захисту (демонстрації) (за наявності)	
Вимоги до атестаційного/ єдиного державного кваліфікаційного іспиту (іспитів) (за наявності)	

Атестація здійснюється відкрито і публічно.

Умови присвоєння професійної кваліфікації (за наявності)

Атестація здобувачів освітньо-професійної програми для присвоєння професійної кваліфікації _____ (зазначити назву) здійснюється у формі додаткового комплексного кваліфікаційного екзамену.

Повна назва та реквізити відповідного професійного стандарту	
Особливості освітньої програми, пов'язані з наявністю професійного стандарту	
Вимоги до додаткового комплексного кваліфікаційного екзамену (за наявності)	

Виконання освітньої (освітньо-професійної/освітньо-наукової) програми в повному обсязі завершується видачею випускнику документа встановленого зразка.

IV. Матриця відповідності програмних компетентностей компонентам освітньо-професійної/освітньо-наукової програми

Позначки програмних компетентностей та обов'язкових освітніх компонентів	ОК 1	ОК 2	...	ОК n
ЗК 1				
ЗК ...				
ЗКУ				
...				
СК 1				
СК ...				
СКУ				
...				

V. Матриця забезпечення результатів навчання відповідними компонентами освітньо-професійної/освітньо-наукової програми

Позначки результатів навчання та обов'язкових освітніх компонентів	ОК 1	ОК 2	...	ОК n
РН 1				
РН...				
РНУ				
...				

Додаток 1– ВИБІРКОВА ЧАСТИНА ОСВІТНЬО-ПРОФЕСІЙНОЇ/ ОСВІТНЬО-НАУКОВОЇ ПРОГРАМИ

Коротка преамбула

1. **Вибірковий блок** _____ (за наявності)
(назва)
2. **Вибірковий компонент** _____ (за наявності)
(назва)

Опис

Матриця відповідності програмних компетентностей вибіровим компонентам блоку				
Позначки програмних компетентностей та вибірових компонентів	ВК.1.1	ВК.1.2	...	ВК.1 n
ЗК				
...				
ЗКУ				
СК				
...				
СКУ				

Матриця забезпечення результатів навчання відповідними вибіровим компонентами блоку				
Позначки результатів навчання та вибірових компонентів	ВК.1.1	ВК.1.2	...	ВК.1 n
РН				
...				
...				
...				
...				
РНУ				

3. **Вибірковий блок** _____ (за наявності)
(назва)
4. **Вибірковий компонент** _____ (за наявності)
(назва)

Опис

Додаткові компетентності, що формуються вибіровими компонентами блоку	
Додаткові загальні компетентності	ДЗКУ ...
Додаткові спеціальні (фахові, предметні) компетентності	ДСКУ ...
Додаткові результати навчання	
Додаткові результати навчання	ДРНУ ...

5. **Вибір з каталогу курсів** (за наявності)

Вибір дисциплін із Каталогу курсів з урахуванням власних потреб та інтересів дозволяє здобувачу поглибити фахові знання та здобути додаткові компетентності, зокрема в межах споріднених спеціальностей галузі знань, та/або ознайомитись із сучасним рівнем наукових досліджень різних галузей знань та розширити й поглибити знання за загальними й спеціальними (фаховими) компетентностями.